

ЗАТВЕРДЖЕНО
Наказ Міністерства освіти і науки,
молоді та спорту України
29 березня 2012 року № 384

Форма № Н-3.03

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

(найменування центрального органу управління освітою, власник)

ПРОФЕСІЙНА МАЙСТЕРНІСТЬ ТРЕНЕРА

(назва навчальної дисципліни)

ПРОГРАМА
нормативної навчальної дисципліни
підготовки спеціаліст
(назва освітньо-кваліфікаційного рівня)
напрямів 7.01020201 «Спорт (за видами діяльності)»
спеціальності 7.01020201 «Спорт (за видами діяльності)»
(Шифр за ОПІ ...)

Львів
2013-2014 рік

РОЗРОБЛЕНО ТА ВНЕСЕНО: Львівський державний університет фізичної культури

РОЗРОБНИКИ ПРОГРАМИ: Пітин М.П. – доц., к.фіз.вих.

Обговорено та рекомендовано до видання Президією Науково-методичної комісії з
напрямку підготовки 7.01020201 – Спорт (за видами діяльності)

“_____” _____ 20__ року, протокол №__

ВСТУП

Програма вивчення нормативної навчальної дисципліни “Педагогічна майстерність тренера” складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки освітньо-кваліфікаційного рівня «спеціаліст» спеціальності 7.01020201 – Спорт (за видами діяльності). **Предметом** вивчення навчальної дисципліни є знання про важливі аспекти професійної діяльності фахівця у сфері фізичної культури і спорту.

Міждисциплінарні зв’язки: «Загальна теорія підготовки спортсменів», «Теорія і методика спорту вищих досягнень», «Педагогіка спорту», «Психологія спорту».

Програма навчальної дисципліни складається з таких змістових модулів:

Змістовий модуль 1. Професійна діяльність у спорті вищих досягнень

Змістовий модуль 2. Тренер-педагог

Змістовий модуль 3. Тренер-психолог .

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

1.1. **Метою** навчальної дисципліни "Професійна майстерність тренера" є оволодіння студентами спеціальними знаннями та методичними навичками самостійної, творчої поліфункціональної діяльності спеціаліста галузі фізичного виховання та спорту.

1.2. **Завданнями** дисципліни «Професійної майстерності тренера» є формування у студентів фундаментальних знань та умінь стосовно наукових і практичних відомостей про професійну діяльність в Олімпійському та професійному спорті, розкриває сутність підготовленості та професійних завдань фахівця, обґрунтовує підбір специфічних прийомів професійної діяльності тренера та спортивного функціонера - агента професійного спортсмена, формує професійні навички спеціаліста.

1.3. Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні:

знати:

особливості діяльності в Олімпійському та професійному спорті, структуру та рівні підготовленості тренера, вплив спорту на особистість, специфіку дидактичних принципів у спортивно-педагогічній діяльності, психологічні чинники успішності процесу підготовки спортсменів.

вміти:

застосовувати у практичній діяльності одержані знання, використовувати адекватні засоби і методи підготовки та контролю, формувати мотивації спортивної діяльності, розвивати професійно значущі якості.

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 54 години / 1,5 кредити для денної та заочної форми навчання.

2. Інформаційний обсяг навчальної дисципліни:

Змістовий модуль 1. Професійна діяльність у спорті вищих досягнень

Тема 1. Тренер-професіонал

Структура підготовленості тренера. Структура загально-теоретичної базової підготовленості тренера. Структура спеціально-теоретичної підготовленості тренера. Структура професійно-спеціальної підготовленості тренера. Структура професійно-практичної підготовленості тренера. Функції тренера. Рівні професійної майстерності

тренера. Види професійно-педагогічних здібностей тренера. Дидактичні здібності тренера. Перцептивні здібності тренера. Конструктивні здібності тренера. Експресивні здібності тренера. Комунікативні здібності тренера. Організаторські здібності тренера. Особистість тренера як чинник успішності підготовки. Стили керівництва групою. Автократичний стиль керівництва. Авторитарний стиль керівництва. Демократичний стиль керівництва. Ліберальний стиль керівництва. Маніпулятивний стиль керівництва. Непослідовний стиль керівництва. Правове регулювання професійного спорту в Україні. Закон України "Про фізичну культуру і спорт". Структура контракту спортсмена-професіонала. Діяльність агента спортсмена-професіонала (посередника). Компоненти успішності діяльності агента-посередника. Репутація і особистість посередника. Розвиток довіри. Активне слухання. Правила поведінки сторін. Етапи переговорів. Стадії посередництва. Тактика переговорів. Тактика тиску. Тактика "позиційна". Тактика зміни компетенції. Тактика збільшення вартості. Тактика зменшення вартості. Тактика віддзеркалювання. Тактика додавання вимог.

Змістовий модуль 2. Тренер-педагог

Тема 2. Специфіка дидактичних принципів в спорті.

Зміст педагогічної діяльності тренера. Система спеціальних знань, що необхідна спортсменові. Знання світоглядного, мотиваційного, спортивно-етичного характеру. Знання системи підготовки. Спортивно-прикладні знання. Специфіка дидактичних принципів в спорті. Принцип доцільності і практичності. Принцип готовності. Принцип керованості та підконтрольності. Принцип позитивної мотивації. Принцип систематичності. Принцип змістовної та перцептивної наочності (полісенсорності). Принцип плановості і поступовості. Принцип методичного динамізму та прогресування. Принцип функціональної надмірності та надійності. Принцип міцності і пластичності. Принцип доступності та спонукальної складності. Принцип індивідуалізованого навчання у колективі. Принцип формально-евристичної єдності. Принцип науково-раціональної та інтуїтивно-емпіричної єдності.

Тема 3. Педагогічна діяльність тренера.

Вплив занять спортом на особистість. Вплив занять спортом на всебічний розвиток особи. Вплив занять спортом на формування моральних якостей. Вплив занять спортом на інтелектуальний розвиток особи. Вплив занять спортом на розвиток вольових якостей. Можливий негативний вплив спорту на особистість. Структура та зміст щоденника самоконтролю спортсмена. Методи візуального контролю технічної і тактичної підготовленості. Характеристика змагальної діяльності в обраному виді спорту. Основні засоби та методи передачі інформації в навчально-тренувальному процесі. Словесні засоби та методи передачі інформації в навчально-тренувальному процесі. Вимоги до мови тренера. Безпосередній показ як засіб передачі інформації в навчально-тренувальному процесі. Опосередкований показ як засіб передачі інформації в навчально-тренувальному процесі. Допоміжні засоби і методи передачі інформації. Спеціальні пристрої термінової інформації.

Змістовий модуль 3. Тренер-психолог

Тема 4. Психологічні чинники успішності процесу підготовки

Проблема психічної підготовки в спорті. Характеристика діяльності практичного психолога в спорті. Правила діяльності практичного психолога в спорті. Мотивація спортсмена в тренувальному процесі. Постановка відтермінованої мети як

засіб мотивації. Формування та підтримка установки на досягнення успіху як засіб мотивації. Розвиток традицій команди як засіб мотивації. Прийняття колективних рішень як засіб мотивації. Емоційність тренувальних занять як засіб мотивації. Психологічні чинники успішності процесу підготовки. Ставлення до спортивного життя як чинник успішності процесу підготовки. Ставлення до навантаження як чинник успішності процесу підготовки. Ставлення до відновлення як чинник успішності процесу підготовки. Ставлення до перенапруження як чинник успішності процесу підготовки. Ставлення до спортивного режиму як чинник успішності процесу підготовки. Ставлення до побуту на зборах як чинник успішності процесу підготовки. Поняття про психотехніку та психотехнічне тренування. Організація та проведення психотехнічних тренувань. Психотехнічні вправи для розвитку уваги. Психотехнічні вправи для розвитку уваги. Психотехнічні вправи для вдосконалення групових взаємодій. Психотехнічні вправи для розвитку рефлексивного мислення.

3. Рекомендована література:

1. Платонов В.Н. Общая теория подготовки спортсменов в олимпийском спорте. - К.: Олимпийская литература, 1997. - 583 с.
2. Платонов В.Н. Адаптация в спорте. - К.: Здоров'я, 1988. - 215 с.
3. Деркач А.А., Исаев А.А. Педагогическое мастерство тренера. - М.: Физкультура и спорт, 1981. - 375.
4. Верхошанский Ю.В. Программирование и организация тренировочного процесса. - М: ФиС, 1985. - 176 с.
5. Гавердовский Ю.К. Опыт трактовки ортодоксальной дидактики в современном контексте обучения спортивным упражнениям // Теория и практика физической культуры. - 1991. - № 8. - С.12-20.
6. Гірник А.М. Основи психопедагогіки: Навч. посібник для ад'юнктів (аспірантів), слухачів ФПК, викладачів вузів, рекомендований Міністерством освіти України. - К.: КВГІ, 1996. - 136 с.
7. Горбунов Г.Д. Психопедагогика спорта. - М.: Физкультура и спорт. - 208 с., ил. (Наука - спорту: Психология).
8. Гуськов С.И. Спортивный маркетинг. - К.: Олимпийская литература, 1995. -296 с.
9. Келлер В.С. Деятельность спортсмена в вариативных конфликтных ситуациях. - Киев: Здоров'я, 1977.
10. Келлер В.С., Платонов В.М. Теоретико-методичні основи підготовки спортсменів. - Львів: Українська Спортивна Асоціація, 1992. - 269 с.
11. Педагогика спорта / Тер-Ованесян А.А., Тер-Ованесян И.А. - К.: Здоров'я, 1986. -208 с.

4. Форма підсумкового контролю успішності навчання: екзамен.

5. Засоби діагностики успішності навчання:

- Написання конспектів самопідготовки;
- Опитування на семінарах;
- Підготовка практичних робіт (для студентів денної форми навчання);
- Написання самостійних робіт;
- Написання контрольної роботи (для студентів заочної форми навчання)
- Екзамен.

Екзаменаційні вимоги з дисципліни "Професійна майстерність тренера"

1. Структура підготовленості тренера
2. Структура загально-теоретичної базової підготовленості тренера
3. Структура спеціально-теоретичної підготовленості тренера
4. Структура професійно-спеціальної підготовленості тренера
5. Структура професійно-практичної підготовленості тренера
6. Рівні професійної майстерності тренера
7. Види професійно-педагогічних здібностей тренера
8. Дидактичні здібності тренера
9. Перцептивні здібності тренера
10. Конструктивні здібності тренера
11. Експресивні здібності тренера
12. Комунікативні здібності тренера
13. Організаторські здібності тренера
14. Стилi керівництва групою
15. Авторитарний стиль керівництва
16. Авторитарний стиль керівництва
17. Демократичний стиль керівництва
18. Ліберальний стиль керівництва
19. Маніпулятивний стиль керівництва
20. Непослідовний стиль керівництва.
21. Правове регулювання ПС в Україні
22. Діяльність агента спортсмена-професіонала
23. Етапи переговорів
24. Тактика переговорів
25. Зміст педагогічної діяльності тренера
26. Система спеціальних знань, що необхідна спортсменові
27. Знання світоглядного, мотиваційного, спортивно-етичного характеру
28. Знання системи підготовки та спортивно-прикладні знання
29. Специфіка дидактичних принципів в спорті
30. Принцип доцільності і практичності
31. Принцип готовності
32. Принцип керованості та підконтрольності
33. Принцип позитивної мотивації
34. Принцип систематичності
35. Принцип змістовної та перцептивної наочності (полісенсорності)
36. Принцип плановості і поступовості
37. Принцип методичного динамізму та прогресування
38. Принцип функціональної надмірності та надійності
39. Принцип міцності і пластичності
40. Принцип доступності та спонукальної складності
41. Принцип індивідуалізованого навчання у колективі
42. Принцип формально-евристичної єдності
43. Принцип науково-раціональної та інтуїтивно-емпіричної єдності
44. Вплив занять спортом на особистість

45. Вплив занять спортом на всебічний розвиток особи
46. Вплив занять спортом на формування моральних якостей
47. Вплив занять спортом на інтелектуальний розвиток особи
48. Вплив занять спортом на розвиток вольових якостей
49. Можливий негативний вплив спорту на особистість
50. Структура та зміст щоденника самоконтролю спортсмена
51. Методи візуального контролю технічної і тактичної підготовленості
52. Характеристика змагальної діяльності в обраному виді спорту
53. Основні засоби та методи передачі інформації в навчально-тренувальному процесі
54. Словесні засоби та методи передачі інформації в навчально-тренувальному процесі
55. Вимоги до мови тренера
56. Безпосередній показ як засіб передачі інформації в навчально-тренувальному процесі
57. Опосередкований показ як засіб передачі інформації в навчально-тренувальному процесі
58. Допоміжні засоби і методи передачі інформації
59. Спеціальні пристрої термінової інформації
60. Проблема психічної підготовки в спорті
61. Характеристика діяльності практичного психолога в спорті
62. Правила діяльності практичного психолога в спорті
63. Мотивація спортсмена в тренувальному процесі
64. Постановка відтермінованої мети як засіб мотивації
65. Формування та підтримка установки на досягнення успіху як засіб мотивації
66. Розвиток традицій команди як засіб мотивації
67. Прийняття колективних рішень як засіб мотивації
68. Емоційність тренувальних занять як засіб мотивації
69. Психологічні чинники успішності процесу підготовки
70. Ставлення до спортивного життя як чинник успішності процесу підготовки
71. Ставлення до навантаження як чинник успішності процесу підготовки
72. Ставлення до відновлення як чинник успішності процесу підготовки
73. Ставлення до перенапруження як чинник успішності процесу підготовки
74. Ставлення до спортивного режиму як чинник успішності процесу підготовки
75. Ставлення до побуту на зборах як чинник успішності процесу підготовки
76. Поняття про психотехніку та психотехнічне тренування
77. Організація та проведення психотехнічних тренувань
78. Психотехнічні вправи для розвитку уваги
79. Психотехнічні вправи для розвитку уваги
80. Психотехнічні вправи для вдосконалення групових взаємодій
81. Вправи для розвитку рефлексивного мислення

